

LBRIS

We know
books

Rejtő Jenő

Piszkos Fred, a kapitány

Editura KEDVENC Kiadó
Székelyudvarhely, 2022
ISBN: 978-606-9633-05-2

- Uram! A késemért jöttem!
- Hol hagyta?
- Valami matrózban.
- Milyen kés volt?
- Acél. Keskeny penge, kissé hajlott. Nem látta?
- Várjunk... Csak lassan, kérem... Milyen volt a nyele?
- Kagyló.
- Hány részből?
- Egy darabból készült.
- Akkor nincs baj. Megvan a kés!
- Hol?
- A hátamban.
- Köszönöm...
- Kérem... A csapos mesélte, hogy milyen szép kés van bennem. Egy darab húszcentis kagylóritkaság.
- Forduljon meg, kérem, hogy kivegyem...
- Kitartás! A kocsmáros azt mondta, hogy amíg nem hoz orvost, hagyjam bent a kést, mert különben elvérzek. A kocsmáros ért ehhez, mert itt már öltek orvost is. Régi étterem.
- De én sietek, kérem! És mit tudja az ember, hogy mikor jön az orvos? Kés nélkül mégsem mehetek éjjel haza.
- Az orvos itt lakik a közelben, és a kocsmáros triciklin ment érte. Ha szurkált uram, hát viselje a következményeket.
- Hohó! Azért, mert magába szúrnak egy kést, még nincs joga hozzá, hogy megtartsa. Ez önbíráskodás! Hála Istennek, van még jog a világon.
- Nem is jogra hívatkoztam, hanem orvostudományra. A kocsmáros szerint az a recept, hogy bent maradjon a kés. Orvosi rendelet!
- Az orvos rendelkezék a saját holmijával, a kés az én műszerem!
- Hm... nehéz úgy...
- Tudja mit? Nekem is van szívem, segíték a bajon. Kiveszem magából a késemet, és beteszek helyette egy másikat. Az is megteszi, amíg a mentő jön.
- Jól van. Csak ne legyen kisebb a kés, hogy jól elzárja a sobet, mert az egészség mindennél fontosabb, és recept az recept, hiába...
- Nyugodt lehet. Egy nagy konyhakést nyomok be helyette.
- Akkor rendben van.

- Forduljon... meg... hopp!... Így...
- Most nyomja bele a másikat!... Gyorsan!
- Ez itt a polcon épp jó lesz, habár csak fanyelű.
- Benne van?
- Fenét!... Hiszen alig vérzik a sebe. Itt, a csont mellett állt meg a penge, a porcok között... A mindenségit, kicsorbult a hegye!
- Nyomta volna a húsba, maga kezdő!
- Várjon! Ráteszek egy vizes kendőt... A szvetter egész jól leszorítja...
- Higgye el végre, hogy kés kell bele! A vendéglős tudja. Itt naponta öneik. Tegye be a kést. Mi az magának?
- Nem értek hozzá. Bicskázásért vállalom a felelősséget, de műtétért nem! Kérje meg erre a szívességre valamelyik matrózt. Majd csak magukhoz térnek.
- Jó, hogy említi! Uram! Maga leütötte tizenkét hajósomat.
- Az egyikre ráesett a likőrösállvány, arról nem tehetek.
- Az volt az első fűtő!
- Mit tudja ezt egy likőrösállvány?
- És ott fekszik a hajópincér. Hol lehet most pincért találni? A *Honolulu-Star* reggel indul, és se fűtő, se pincér, mert maga leütötte őket!
- Abban igazam volt. Hozzám vágtak egy korsót, és az ilyen magatartás sért.
- Egyik sem vágta magához a korsót. Ezek ártatlanok.
- Hát ki tette?
- Én.
- Szerencséje, hogy haláltusáját vívja, különben most fejbe ütném... Jó napot.
- Várjon!
- Nincs időm. Sietek!
- Nézze meg, hogy nem kell-e kés a sebbe. Az ilyen szúrást nem szabad elhanyagolni. Lehet, hogy befelé vérzik.
- Onnan nem szűrhatták meg. Csak várjon az orvosra, az majd segít magán, ha lehet. Ha nem, akkor nyugodjék békével.
- Ajánlom magamat...
- Sajnálom, hogy ilyen gyenge légénységet toborzott...
- Halló! Fiatalember! Elkísérem. Volna egy ötletem, amivel pénzt kereshet.
- Rendszerben van.
- Várjon! Hej, csapos! Ha jön a kocsmáros, mondd, hogy elmentem jární egyet ide a közelbe. Ne féljen semmit, ha baj van, kést teszek a sebbe! Vigyázok... No, jöjjön!

- Sebesülésem miatt óvatosnak kellennem. Merre akar menni?
- Nem tudom. Se pénzem, se dolgom.
- Maradjunk a közelben, az orvos miatt. Ejnye, nem kérdeztem a vendéglőst, hogy pipázhatok-e ilyen súlyos állapotban. Megkockáztassam?
- Nyugodtan. Mi lehet belőle?
- Semmi?
- A világon semmi. Legfeljebb meghal. Az meg ügyis előfordulhat.
- Teljesen igaz. Hát ide hallgasson. Én vagyok a *Honolulu-Star* szállásmestere. Hogy hívják magát?
- Fülüg Jimmy...
- Miért van ilyen hülye neve?
- Mert szeretek nevetni, és valaki rám fogta, hogy olyankor fülüg húzom a számát.
- Csakugyan tejfölképzű alak. Jókora, csontos emberben ritkaság. Hány éves?
- Huszonnégy...
- Vakarcs.
- A családja.
- Ért a hajóhoz?
- Hülyéket kérdez... Byrd kapitánnyal kétszer voltam expedícióban, suhanc koromban.
- Milyen írása van?!
- Folyó. Csak a nagybetűt nem mindet ismerem. Egy szállásmestertől tanultam írni!
- Hülye!
- Az igaz! De a szállásmesterben ritka az okos.
- Miféle okmányai vannak?!
- Ezt kikérem magamnak!
- Szóval semmilyen írása sincs?
- Rendőrségtől van!
- Az jó!
- Nahát, akkor nincs semmi baj! Valparaisóban kaptam egy írást a kapitánytól, hogy mindennap jelentkezni kell a felügyelő úrnál, és két óra után nem mehetek az utcára.
- Az nem jó!
- Nekem mondja? Azért jöttem el Valparaisóból.
- Benne van a hajóskönyvben?

- Ezt visszautasítom.
- Törölték?
- És ha igen! Mi közöm hozzájuk?
- Ismer engem könyv nélkül minden hajósa a világnak!
- Én is attól félek. Akar dolgozni?
- Nem.
- Miért?
- Elvesztettem a meggyőződésemet.
- És ez mitől jön?
- Tavaly Nápolyban loptam egy kockás felöltőt, és azóta úgy érzem, hogy úrnak születtem. Elhatároztam, hogy többé nem dolgozom.
- Azelőtt dolgozott?
- Nem. De hiányzott az elhatározás.
- Nézze... nekem hajópincér és fűtő kell, különben kirúgnak, és nincs munkám.
- Nem baj. Azt együtt csinálhatjuk! Én értek hozzá.
- Fogja be a száját... Itt Port Szuezbzen sem fűtőt, sem pincért nem találok hajnalig. Akkor indul a *Honolulu-Star* tovább. Az idejében vagyunk. Hát ide hallgasson: itt van nálam a fűtő és a pincér papírja. Álljon be helyettük. Maga ellátná kettőnek a munkáját. Ritkán láttam ilyen erős bivalyt.
- Hízlegéssel nem megy semmire!
- De talán mással. Két ember fizetése innen Tahitiig valóságos kis vagyon. Maga megkeresheti az egészet egyedül... Fél napot fűtene, felet kiszolgálna. Senki sem tudná, hogy a fűtő és a pincér egy személy.
- És mikor aludnék?
- Hát, amikor megérkeztünk Tahitibe. Ha sokat mondok, öt-hét az egész. Odáig két ember fizetését kapná. Na jön?... Nézze, már készülődnek.
- Rendben van! Elfogadom!
- Éjjel Wilson Hutchins amerikai fűtő, nappal José Pombio spanyol pincér! Ezt jegyezze meg! Tud spanyolul?
- Néhány előtél nevét, de azzal úgy-ahogy megértetem magamat.
- Hol tanult meg előtélnyelven beszélni?
- Barcelonában működtem egy étterem kirakatában, mint transzparens, hosszú ideig.
- Az micsoda?
- A kirakatban ültem, hurkák és lepények között, időnként bólogattam, a hasamra mutattam, és végül következett egy vigyor, amittől kigyulladt néhány villanykörte a gyomromon.
- Jó állás.
- Csak ész kell hozzá, és úri megjelenés. Mosolyogni meg remekül tudok!

Attól van a nevem: Fülíg Jimmy!

- Tehát?

- Beállunk mind a hárman. José Pombio, Wilson Hutchins és Fülíg Jimmy!
És máris követte a társát, aki egy haldoklótól igazán meglepő fürgeséggel
sietett a dokkok felé.

3

Fülíg Jimmy talpig világfi volt. Külsejére, modorára igen sokat adott, szerette a muzsikát, állandóan látogatta a filmszínházakat, és savanyúcukorkákat hordott magánál, mint a jótársaságbeli urak.

Feltűnő ismertetőjele volt, hogy szeretett mosakodni, amit senki sem értett. Szikár, vállas alakjához nem illett a kamaszosan sima arc, amely azonban csontos és széles volt, közepén egy jókora szájjal és hatalmas fogakkal. Örökös vigyora nemegyszer tévedésbe ejtette azokat, akik kissé könnyelműen a külsejük után ítélik meg embertársaikat, és ezért a vigyorgó Jimmyt felületesen kezelték vagy kicsúfolták.

Az ilyen emberek, felépülésük után, sokat gondolkodtak a látszat megtévesztő benyomásairól, és elhatározták, hogy a jövőben senkiről sem vonnak le következtetéseket alapos tájékozódás híján.

Különös ismeretsége a szállásimesterrel úgy kezdődött, hogy Fülíg Jimmy a port said-i *Elintéző* nevű vendéglőben a vacsoráját fogyasztotta, és egy kis füzetkét olvasott. Szokása szerint aránylag úri külsővel tette ezt, ami nem vonatkozik gombhíjas, sárga kabátjára, tépett gyapjúingére, valamint harisnyáira sem. Az utóbbiakra már csak azért sem vonatkozhat, mert az egyiket négy év előtt Brüsszeiben hagyta. Azonban a felső zsebéből egy selyem zsebkendő csücske kandikált ki, és a nyakából egy kifogástalan, finom művű kerékpár-áttételen nyeles pápaszem, úgynevezett „lorgnon” függött, amit csak igen előkelő és idős úrhölgyek viselnek. Egyik kezével evett, a másikkal a lorgnont tartotta, és a korszónak támasztott könyvet olvasta, ami figyelemre méltó teljesítmény, ha tekintetbe vesszük, hogy Fülíg Jimmynek kitűnő szeme volt, viszont a lorgnon üvege erősen nagyított. De az ember néha kénytelen kisebb-nagyobb áldozatot hozni az úri látszat kedvéért.

Közben az *Elintézőben* tartózkodó húszegynéhány matróz már jó tíz perce verekedett. De Fülíg Jimmy csak akkor figyelt fel, amikor egy korsó a feje mellett tört szét a falon.

Ekkor felállt, és erősen nagyító üvegein át körülnézve, hűvös figyelemre méltatta a társaságot.

- A fejemre igen kényes vagyok, uraim - mondta pedáns szigorral -, tehát az ilyen ingerkedést lehetőleg mellőzzük.
Még be sem fejezte korholását, amikor a második korszó repült feléje úgy, hogy a vállát súrolta.

- A verekedésnek ezennel vége! - jelentette ki határozottan.

A többit tudjuk... Fülíg Jimmy elkezdte kidobálni a verekedőket. Mire befejezte a nagytakarítást, vagy húsz ember feküdt ájultan szerteszét, és csak a Tahitibe készülő *Honolulu-Star* nevű luxushajó legényei tizenkét főnyi csoporttal képviseltették magukat aznap a port-szuezi közkörházban. (Közöttük José Pombio spanyol pincér és Wilson Hutchins amerikai fűtő.) Ezek után kifizette a vacsoráját, leemelte az ájult kormányost a könyvéről, és elment. Csak a kése miatt jött ismét vissza, amikor is találkozott a szállásmesterrel.

És este már munkába állt egy hajón, két ember helyett, de dupla fizetésért. Boldog volt.

Ismét dolgozott!

Így jár, aki verekszik.

4

A *Honolulu-Star* New York kikötőjéből indult Gibraltáron és a Szezei-csatornán át San Franciscóba, India és a csendes-óceáni szigetek érintésével. A világ leghosszabb járatú luxushajója volt, szeszélyes milliomosok, világhírű filmsztárok és elkényeztetett hamiskártyások igényeinek megfelelő berendezéssel.

A szalonban előkeiő, finom emberek unatkoztak naphosszat, kisebb csoportokban. A vacsorákat csodás estélyi ruhák és ékszerek felvonulása tette ünnepélyessé. Szertartásos vidámság, udvarias barátkozás, megjegyzések időről, tengerészeti szakkérdésekről, a gépekről, a hajózásról és mindenféléről, amihez nem is konyítottak; ez jelentette a társas életet.

A bárban halk, finom dzsessz, pezsgő, hollandi ginevre és angol whisky. Egy-egy durvább egyéniségű milliomos, az indiai ültetvényesek közül, olykor mulat, ami abból áll, hogy dalszövegeket ordít, és egy pezsgősvödörrel a fején vezényli a zenekart.

Ezt a többiek megszólják. És kissé irigylik.

Azán elérik a Vörös-tengert, ahol a kisebb flörtök és nagyobb szabású tengeribetegségek poetikus időszaka következik.

José, a pincér mindenkihez szolgálatkész, tréfás, és különös kezűgyességével szeret tüntetni. Sajnos olykor mérsékelt jó szerencsévei.

A zsonglőrök rossz szelleme üldözi. Előfordul, hogy valamelyik hölgyre mosolyog, és mintegy oda sem nézve, könnyedén tölti a teát, de közben, hogy, hogy nem, a forró vízsugár egy idős úr kopasz fejére ömlik.

Ebből nagy botrány lesz, és néhányan a spanyol pincér azennali távozását követelik a kapitánytól. De a családapák minden tekintélyüket latba vetve pártfogásukba veszik, mert a gyerekek sokat mulatnak azon, hogy Fülig Jimny leönti az utasokat. És mi az, amit nem tesz meg egy szülő a gyermekéért?

Ezzel szemben lenn a kazánházban Wilson Hutchins (az amerikai fűtő) olykor állva ajuadt, mint a lovak, és amikor felriadt, meleg húsokat húzott elő a belső zsebéből. Mire elérték a Bab el Mandeb-szorost, már képes volt enni is álmában.

A főgépész félt tőle, mert azt hitte, hogy megszállott. Egy arab fűtő végét akarta vetni ennek az állapotnak, és beledöfött Hutchinsba a lapáttal, de ezt nem fogja tenni többé, mert azóta olyan az orra, mint egy különleges formájú burgonya.

Így álltak a dolgok Adennál. Áden után fenn az étteremben José, a pincér aluszékonyága tűnt fel. A főgépész a kazánház lépcsőfeljárójánál állva hallotta, amikor az első tiszt jelentette a kapitánynak, hogy José pincér folyton álmos.

A gépész erre szerényen megjegyezte, hogy Wilson Hutchins, az egyik fűtő is állandóan ajszik, és úgy véli, hogy valahol egy cecelógy lehet a hajón, amely ezeket a szörványos álmokör eseteket okozza.

A kapitány szerint a gépész hülye volt a pálinkaivástól, ami elég kézenfekvő feltevésnek látszott ahhoz, hogy a tiszt is elfogadja.

Mr. Irving, a hajó legkülönösebb utasa őszintén szívébe zárta Josét, a sorsüldözött zsonglőrt és álmokérgyanús pincért. Mr. Irving nem lehetett idősebb húszévesnél, de annyinak sem látszott. Szmokingban úgy hatott, mint valami leány. Szép, gömbölyű szemöldöke, csodálkozó, nagy fekete szeme, szabályos, finom arca meghatóan kisfiús volt. Alig beszélt, olyankor is halkán, udvariasan szólt, és nem érintkezett senkivel, leszámítva az első közös étkezés szokványos bemutatkozását.

Csakis Mr. Gould társaságában mutatkozott a hajón. Ezt a Gouldot szívből gyűlölték az utasok. Kővér, óriási, ősz ember volt, és mindenki úgy érezte, hogy zsarnokoskodik a bájos fiatalember felett. Pedig oly csendes, oly szomorúan előkelő volt ez az ifjú, mint aki papnak készül, vagy mély gyászban van.

Penang előtt furcsa esete volt vele Josénak. A kikötőből egy maláj óriás jött a fedélzetre. Bilincset tört, szöveget evett, és izmait játszatta néhány fillérért. Hatalmas izmai voltak.

Később a japán dzsiudzsiu birkózás fogásait mutatta be a matrózoknak. José ott szaladgált fel-le a lépcsőkön, frissítővel, tortával, de valamelyik rosszul kiszámított, nagy ívű, kecses mozdulata révén a sétatfedélzetről pontosan az erőművész fejére pottyant egy habostorta.

A maláj hörögve kaparta magáról a csokoládés habot, csattogtatta hatalmas fogait, és végül lovagias mosollyal fojtva el dühét, közölte, hogy Josét szétmorzsolná, ha nem lenne tekintettel az előkelő környezetre.

A spanyol pincér igen erélyes hangon többféle előétel nevét kiáltotta oda a bennszülöttnek, amitől az érthetően felbőszült.

- *M'Bisung! Glonga! Bon-Bon!* - hörögte a maláj.

- *Omlette... à la Sevilla!* - üvöltötte José.

- *Sihangi! Mizonga dzur bsefár!*

- *Olla potrida!* - idézte a pincér transzparens korából, és lerohant. Ott állt lihegve a maláj előtt, és az utasok, boldogan a sok egyhangúság után, mindenfelől összecsődültek.

Fenn a korlátnál állt Mr. Irving, szokott szomorúságával, és lenézett unott, közömbös arccal.

A maláj megvillogtatta fehér fogait. Ismét mosolygott.

- Mit ez akar gyenge fehér... Én megenni őt...

- Hát csak fogj hozzá - mondta José.

- Én nem ütni! Hindu önvédelem... Te üss oda teljes erődből. Én csak kivédeni.

- Az nem lesz jó... - szabadkozott José.

- Te ütni! Fogás biztos, gyors, úgysem találni.

- Hát jó. Mehet?

- Mehet.

Fülig Jimmy kíváncsi volt a fogásra. Biztos dzsiudzsiu.

- Na ütni! - sürgette a maláj.

- Lesz meglepetés!

Csakugyan nagy meglepetést okozott. Mert hogy valaki egyetlen pofontól valószínű szaltót csináljon, négy utast és több kisasztal málnaszörpöt felborítson, az igazán meglepő.

A maláj orrán, száján, fülén dől a vér, és a jobb szemétől a szája széléig felrepedt a bőre. Így pihegett kissé elterülve, miközben a négy utas állandóan sürgette, hogy keljen fel róluk.

Ezalatt José aludt egy keveset. Állva. Mint egy idős paripa. A maláj ordítva ugrott fel.

- Nem számít! Te lenni balkezes! Én várni ütés jobbról.

José vállat vont.

- Nem lehet minden pofon mellé egy forgalmi rendőrt állítani.

EBRIS

We know
books

